

Tabell- och figurförteckning på engelska, se sidan 19

I SKOGSRESURSER

Av Finlands totala landareal är 86 % d.v.s. 26,3 miljoner hektar klassificerad som *skogsbruksmark*. Skogsbruksmarken är på basis av sin virkesproducerande förmåga indelad i *skogsmark* (20,2 milj. ha), *tvinmark* (2,7 milj. ha) samt *impediment*, som är helt eller nästan trädlöst (3,2 milj. ha). I skogsbruksmarken inkluderas även 0,2 miljoner hektar skogsvägar, lagringsplatser för virke m.m. Definitionerna på de olika skogsmarkskategorierna är följande:

- *Skogsmark*: den potentiella årliga tillväxten av den växande skogen är minst 1,0 m³/ha.
- *Tvinmark*: den potentiella årliga tillväxten av den växande skogen är under 1,0 m³/ha, men dock minst 0,1 m³/ha.
- *Impediment*: om inte naturligt trädlöst, så är den årliga tillväxten är mindre än 0,1 m³/ha.

I FAO:s definition av skog skiljer sig kategorigränserna från de gränser som används i Finland. Enligt FAO ingår all skogsmark och största delen av den finska tvinmarken i begreppet skog.

52 % av den totala skogsbruksmarken ägs av privata skogsägare. Staten äger 35 % och företagen 8 % av skogsbruksmarken. Den resterande 5 %:n ägs av kommuner, församlingar, samfälliga skogar och övriga offentliga samfund. De statsägda skogarna är i huvudsak belägna i norra Finland. Även största delen av naturskydds- och ödemarksområdena är belägna i norra Finland och ägs av staten. Så gott som hela Finland hör till den boreala barrskogsregionen och trädbeståndets växtbetingelser försämras kraftigt när man förflyttar sig norrut.

Så gott som hela det finska trädbeståndet växer på områden som klassificerats som skogs- eller tvinmark. Tvinmarkernas trädbestånd är knappa och därför be-

drivs skogsbruk i praktiken främst på skogsmark. Den centrala statistiken över ekonomibruket av skogarna (trädbeståndets volym, tillväxt m.m.) presenteras för skogs- och tvinmarksbestånd (eller enbart för skogsmarksbestånd). Det finns tillsammans 22,9 miljoner hektar skogs- och tvinmark i Finland och 92 % av dessa kan användas för virkesproduktion. De resterande 8 % är skyddade.

De finska skogarnas stamvolym på bark är 2201 miljoner kubikmeter. Allt sedan slutet av 1960-talet har trädbeståndets volym hela tiden ökat och är nu 48 % större än för fyra decennier sedan. Av volymen är hälften tall, 30 % gran och 20 % lövträd (till största delen björk). Tallens andel av trädbeståndets volym har ökat och granens minskat. Trädbestånden på torvmarkerna uppgår till 23 % av den totala volymen. Dikningen av torvmarkerna har förbättrat trädens växtbetingelser på torvmarkerna, och därför ökar torvmarksskogarnas betydelse för skogsbruket snabbt. 94 % av trädbeståndets totalvolym är belägen på virkesproducerande mark, d.v.s. på sådan mark som kan användas för virkesproduktion eller begränsad virkesproduktion.

De finska virkestillgångarnas årliga tillväxt är 99 miljoner kubikmeter och trädbeståndets tillväxt har stigit med 73 % allt sedan 1960-talet. Tillväxten består av 48 % tall, 30 % gran och 23 % lövträd. Ökningen i tillväxten är i huvudsak tall, och orsaken är den rikliga förekomsten av unga tallskogar med stor tillväxt. Även lövträdets tillväxt har ökat betydligt. Däremot har granens tillväxt ökat bara litet. 97 % av trädbeståndets tillväxt uppkommer på mark som används för virkesproduktion.

Virkesavgången (avverkningar + naturlig avgång) har allt sedan början av 1970-talet varit klart lägre än trädbeståndets tillväxt. År 2007 var den totala virkesavgången 73 miljoner kubikmeter. Även om avgången var rekordstor, så förblev den ändå betydligt mindre

än tillväxten. Av avgången var 42 % tall, 38 % gran och 20 % lövträd. Av de tall- och lövträdsdominerade skogarna är en stor del unga. Även om tillväxten i dessa skogar är snabb, så förblir avverkningsmöjligheterna mindre än tillväxten. Granens andel av avgången har varit betydligt större än dess andel av trädbeståndets tillväxt och volym eftersom en stor andel av gran-skogarna har varit avverkningsmogna.

Informationen om skogstillgångarna i Finland grundar sig på riksskogstaxeringarna som utförts allt sedan 1920-talet. Den färskaste informationen om skogstillgångarna grundar sig på fältmätningarna som utfördes under den tionde riksskogstaxeringen under åren 2004–07.

Finland har förbundet sig att begränsa sina växthusutsläpp i enlighet med Kyotoavtalet. År 2006 ökade lagret av koldioxid som de finska skogarna upptagit med 41 miljoner ton. De finska skogarna fungerar sålunda som koldioxidsänkor.

2 SKOGARNAS MÅNGFALD OCH TILLSTÅND

Skyddet av skogarnas mångfald är ett av de viktigaste målen för den finska skogs- och miljöpolitiken. Målet är genomgående inkluderat i den centrala politik, lagstiftning och i de rekommendationer som styr skogsskyddet och -bruket. Mångfalden skyddas med hjälp av dessa bl.a. genom att grunda skyddsområden, genom att trygga livsmiljöerna för hotade arter och genom att beakta målen för mångfalden i skogsbruket.

I Finland finns det 2,9 miljoner hektar skyddade skogar eller skogar där idkandet av skogsbruk är begränsat. Detta motsvarar 13 % av skogsarealen d.v.s. av skogs- och tvinmarken. Största delen av skyddsområdena är belägna i norra Finland, där deras andel av skogsarealen är 22 %. De strikt skyddade skogarnas andel av skogsarealen är 16 % i norra Finland och 2 % i södra Finland. I dessa skogar råder ett strikt avverkningsförbud.

Under den senare delen av år 2008 var arealen lagstadgade naturskydds- och vildmarksområden på statsägd mark 2,8 miljoner hektar. De skyddade arealerna på privat mark uppgick till 0,2 miljoner hektar. Naturskyddsområden som ännu inte etablerats men som definierats i olika naturskyddsprogram var 0,7 miljoner hektar.

De olika sätten att skydda mångfalden har under de senaste åren blivit mångsidigare. Vid valet av nya skyddsområden har man t.ex. försökt sig på frivilliga

anbudstävlingar för markägarna och skyddsavtal på bestämd tid. I de redan grundade skyddsområdena strävar man till att återställa den påverkan som mänskliga aktiviteter haft på området. T.ex. under år 2007 utfördes olika återställande åtgärder på nästan 3 000 hektar statsägd mark. I Finland finns det allt som allt över 28 000 hektar återställd skog.

År 2002 antogs ett nytt handlingsprogram för tryggheten av biodiversiteten i södra Finlands skogar, biodiversitetsprogrammet METSO. Målet under handlingsplanens pilotskede 2002–2007 var bland annat att testa nya frivilliga metoder för de privata skogsägarna att öka biodiversiteten i sina skogar. Under pilotskedet införskaffade staten över 3 000 hektar skog för att skyddas och över 1 500 hektar skyddades med olika skyddsavtal. Det nya METSO-programmet för perioden 2008–2016 presenterades våren 2008.

I ekonomiskogarna befrämjas mångfalden speciellt genom att spara viktiga livsmiljöer, öka mängden murket trä i skogen samt genom att lämna kvar grova lövträd vid avverkningar. I privatskogarna har man hittat cirka 85 000 hektar viktiga livsmiljöer, vilka enligt skogslagen skall skyddas. Detta motsvarar 0,6 % av skogsbruksmarken. På de under år 2007 avverkade arealerna hölls mer än 90 % av de viktiga livsmiljöerna oförändrade eller nästan oförändrade. På förnyelseavverkningarna lämnade man i medeltal per hektar kvar nästan 5 kubikmeter levande sparträd och en och en halv kubikmeter sparträd som dött.

De hotade djur- och växtarterna i Finland evaluerades förra gången under åren 1997–2000. Av det totala antalet på 43 000 arter i vårt land var 15 000 tillräckligt kända för att en evaluering kunde utföras och 1 505 av dessa klassades som hotade. 631 av de hotade arterna hade skogen eller myrmarkerna som sin primära livsmiljö.

Mellan åren 2004–2007 konstaterades på den virkesproducerande marken sådana skogsskador som sänkte beståndets skogsvårdsklassificering på 4,8 miljoner hektar (21 % av arealen i södra och 31 % i norra Finland). De viktigaste identifierade skadeorsakerna var klimatfaktorer och svampsjukdomar. Som ett mått på trädbeståndets hälsotillstånd har man använt sig av trädbeståndets tillväxt och trädens kronutglesning eller avlövning. 25 % kronutglesning används som gränsvärde för nedsatt vitalitet. År 2007 hade 4 % av tallarna, 24 % av granarna och 11 % av lövträden nedsatt vitalitet. Trädkronornas tillstånd har under de senaste åren varit stabil och kronutglesningen är lindrigare

i Finland än i de flesta europeiska länder. De finska skogarnas tillstånd är åtminstone tillfredsställande.

3 SKOGSVÅRD

Under år 2007 utfördes mera skogsvårds- och skogsförbättringsarbeten av alla kategorier förutom iståndsättningsdikningar jämfört med året innan. Skogsförnyelsearealen steg jämfört med föregående år med 8 000 hektar till 154 000 hektar. Ungefär en femtedel av arealen förnyades naturligt, d.v.s. med hjälp av fröträds- eller skärmställning. Av förnyelseytorna planterades 91 000 hektar och såddes 33 000 hektar. 70 % av den planterade arealen planterades med gran, 26 % med tall och den resterande arealen med andra träslag. Nästan all sådd gjordes med tallfrö, den maskinella såddens andel var 73 %.

Markberedning utfördes på 130 000 hektar. Av den markberedda arealen höglades nästan hälften, harvningen stod för en tredjedel och fläckupptagningen för en femtedel. Under de senaste fem åren har högläggningens andel ökat från en fjärdedel till 44 % och harvningens andel har minskat från nästan hälften till en tredjedel.

Plantskogsskötsel och iståndsättning av unga skogar utfördes på allt som allt 248 000 hektar. Ökningen jämfört med året innan var 31 000 hektar. Skogsindustrins och statens skogars andel av ökningen var tre fjärdedelar och privatskogarnas andel var en fjärdedel, d.v.s. 8 000 hektar. Av andra arbetsslag som utförs med röjsåg så ökade beredningen av förnyelseytor med en tiondel till 69 000 hektar och förhandsröjningen vid beståndsvårdande avverkningar ökade med en tredjedel till 29 000 hektar.

Gamla skogsvägar grundförbättrades rekordartat, hela 3 200 kilometer. Alla skogsägargrupper ökade sina insatser i grundförbättringen av skogsvägar. Den proportionellt största ökningen, en knapp fördubbling av utgifterna, ägde rum i de statliga organisationernas skogar. Nya vägar anlades mer än året innan, allt som allt 852 kilometer.

År 2007 iståndsattes 19 000 kilometer skogsdiken. Privatskogarnas andel var 15 000 kilometer iståndsatta diken på en areal av 53 000 hektar (-13 % jämfört med året innan). Iståndsättningsdikningarna i statens skogar ökade med en tredjedel och utjämnade därmed minskningen av totalarealen. Skogsgödsling utfördes på 35 000 hektar. Arealen ökade med nästan 10 000

hektar som en följd av de ökade gödslingarna i skogsindustrins och statens skogar.

Den totala avverkningsarealen ökade till rekordhöga 690 000 hektar, varav 551 000 hektar avverkades i privatskogarna. En nästan lika stor avverkningsareal, 670 000 hektar, statistikfördes senast år 1970. Kalavverkningsarealens totalareal steg med en femtedel till 174 000 hektar. Gallringsarealen var 415 000 ha, arealen bestod till nästan hälften av förstagallringar och den andra hälften var övriga gallringar.

År 2007 var utgifterna för skogsvårds- och skogsförbättringsarbetena 266 miljoner euro. De nominella utgifterna var 31 miljoner euro högre än året innan (+ 13 %). Privatskogsägarnas utgifter för skogsvårds- och skogsförbättringsarbetena uppgick till 188 miljoner euro. Skogsindustrins respektive statens utgifter var 34 och 44 miljoner euro. Av de statliga stöden till och lånen för privatskogsbrukets virkesproduktion (allt som allt 60 milj. €) användes 51 miljoner till skogsvårds- och skogsförbättringsarbeten. Stöden stod för 27 % av privatskogarnas helhetskostnader.

4 VIRKESMARKNADEN OCH AVVERKNINGARNA

I Finland förs virkesmarknadsstatistik över inköpta virkesmängder, virkespriser, avverkningar och lagren av avverkat virke. Virkets inköps- och prisstatistik gäller för privatskogarnas virkesmarknader. Avverkningsstatistiken innehåller utöver avverkningarna i privatskogarna även avverkningarna i skogsföretagens och statens skogar. På basis av riksskogstaxeringens information om skogstillgångarna beräknas även uppskattningar för avverkningsmöjligheterna i framtiden.

År 2007 steg skogsindustrins virkesinköp från privatskogarna till en rekordhög nivå, 40,5 miljoner kubikmeter. Mängden steg med 25 % jämfört med året innan. Det förra rekordet var från år 1997 (39,8 milj. m³).

Den goda efterfrågan på virke och de stigande priserna under början av år 2007 drev på virkeshandeln under första halvåret. Den branta prisstegringen bröts i juli då tall- och grantimrets priser stigit med 50 % jämfört med ett år tidigare, och då priserna var de högsta på 30 år. Under senare hälften av året började barrtimrets priser sjunka och inköpsmängderna minskade avsevärt mot slutet av året.

År 2007 steg den nominella rotprisnivån i medeltal med 25 % jämfört med året innan. Mest steg priserna på gran- och talltimmer (33–34 %). För massaveds-sortimenten steg priserna med 11–23 %.

I början av år 2008 var det stillsamt inom virkes-handeln och inköpsmängden i januari–juni minskade med över hälften jämfört med året innan. Timrets inköpsmängder minskade mest, men däremot var efterfrågan på massaveden fortfarande på en hög nivå. För att förbättra tillgången på virke föreslog regeringen en tillfällig skattelättnad för virkesförsäljningsinkomster i slutet av juni. Beslutet fick fart på virkeshandeln i slutet av augusti, i september var inköpsmängderna på en genomsnittlig nivå.

År 2007 steg marknadsavverkningarna med 14 % jämfört med året innan till 57,7 miljoner kubikmeter på bark, vilket är mera än någonsin tidigare. Ökningen skedde främst i privatskogarna där avverkningarna (46,4 milj. m³) steg med 18 % jämfört med året innan. I skogsindustrins skogar var avverkningarna exceptionellt höga för andra året i rad, 6,2 miljoner kubikmeter. Avverkningarna i statsskogarna steg med 3 % till 5,2 miljoner kubikmeter. Privatskogarnas andel av marknadsavverkningarna steg till 80 %. Om man även räknar med virkesimporten så utgör privatskogarnas avverkningar 61 % av all anskaffning av industriellt virke i Finland.

Utöver avverkningarna av industrivirke så avverkas i Finland årligen ca 5 miljoner kubikmeter virke som används vid uppvärmning av egnahemshus, lantgårdar och fritidshus.

Virkesimporten till Finland (18,2 milj. m³ år 2007) behandlas i kapitel 11 och virket för energiproduktionen i kapitel 9.

Enligt resultaten från den tionde riksskogstaxeringen och enligt de uppskattningar om avverknings-möjligheterna som gjorts utgående från resultaten så begränsar inte virkstillgångarna användningen av inhemskt virke. Resultaten visar att trädbeståndets tillväxt är 99,2 miljoner kubikmeter per år (på bark) och den största hållbara avverkningsvolymen för åren 2007–2016 stiger till 71,4 miljoner kubikmeter per år. Den statistikförda genomsnittliga avverkningsvolymen för åren 1998–2007 var i medeltal 56,9 miljoner kubikmeter per år d.v.s. 14,5 miljoner kubikmeter mindre än de hållbara avverkningsmöjligheterna. Uppskattningarna om avverkningsmöjligheterna är beräknade utgående från den skogs- och tvinmark som kan användas för virkesproduktion. I beräkningarna

har man beaktat de begränsningar som förorsakas av annan markanvändning än virkesproduktion.

5 DRIVNING OCH TRANSPORT AV VIRKE

Statistiken över drivning och transport av virke behandlar i huvudsak det råvirke som avverkas och transporteras av skogsindustrin och Forststyrelsen. Statistiken omfattar 88 % (50,5 milj. m³ år 2007) av allt avverkat marknadsvirke i Finland. Skogsindustrins och Forststyrelsens avverkningar är så gott som helt mekaniserade och år 2007 var avverkningarnas mekaniseringsgrad 99 %. År 2007 var avverkningarna rekordhöga, men avverkningarnas enhetskostnader var på samma nivå som år 2006, d.v.s. 9,08 euro per kubikmeter. Det genomsnittliga antalet skördare som användes av skogsindustrin och Forststyrelsen ökade från föregående år med 280 till 1830. Skogstraktorernas antal var i medeltal 2020, vilket var 350 fler än året innan.

Statistiken över fjärrtransporterna inkluderar det råvirke som härstammar från marknadsavverkningarna och som transporterats av Metsätehos (skogsindustriens forskningsorganisation) delägarföretag. Denna virkesmängd steg med 9 % till dryga 49 miljoner kubikmeter år 2007. Den huvudsakliga fjärrtransportmetoden i Finland är lastbilstransport direkt från avlägg vid väg till fabrik. På detta sätt transporterades tre fjärdedelar av det inhemska virket till fabriker år 2007. Resten transporterades via järnväg eller vattenledes. Biltransport användes även i början av dessa transportsätt. I genomsnitt deltog 1 410 virkesbilar månatligen i virkestransporterna. Den genomsnittliga fjärrtransportsträckan för det inhemska virket var 151 kilometer. Vid biltransporterna var transportsträckan i medeltal 106 kilometer och vid järnvägs- och vatten-transporterna var transportsträckan ca 300 kilometer. Jämfört med år 2006 förblev bil- och järnvägstransporterna på samma nivå medan vattentransporterna däremot blev en aning kortare.

Virkets fjärrtransport till fabrik blev en aning dyrare än år 2006 och kostade i genomsnitt 6,44 euro per kubikmeter. Transportarbetets (transporterad virkesmängd multiplicerat med transporterade kilometer) genomsnittliga enhetskostnader bibehölls på samma nivå. I fråga om de inhemska landsvägstransporterna så stod skogsprodukterna för 17 % av godstrafikens sammanlagda godsmängd, när igen skogsprodukterna

stod för en andel på 64 % av godsmängden som transporterades via järnväg.

Den fjärrtransporterade mängden importvirke var 18 miljoner kubikmeter. Av importvirket transporterades 34 % via järnväg, 43 % vattenledes och 23 % med virkesbilar. Virket och skogsindustriprodukterna utgjorde 47 % av vikten av alla transporterade exportvaror. De gemensamma transporterna av virke och skogsindustriprodukter för export (22 milj. ton) sjönk med 2 % jämfört med året innan. Minskningen av exporttransporterna var tydligast i fråga om exportmängderna av sågade varor och träskivor.

6 MÅNGBRUK

Skogarna har en stor materiell, rekreativ, mental och kulturell betydelse i Finland. Gagnvirket är den ekonomiskt mest betydelsefulla produkten i våra skogar. År 2007 uppgick marknadsavverkningarna till 58 miljoner kubikmeter och rotprisvärdet på det avverkade virket uppgick till 2,4 miljarder euro. Även energivirket härstammar från skogarna. Värdet på den brännved som användes i hushållen (5 milj. m³) var cirka 70 miljoner euro och värdet på mängden skogsflis (3 milj. m³) för energiproduktion var 75 miljoner euro.

Skogen är även viktig för idkandet av friluftsliv, som utflyktsmål och som en del av landskapet. Skogen är en källa till mental och ekonomisk välfärd. Skogarnas användning för rekreation grundar sig i Finland i stort sett på allemansrätten. Tack vare allemansrätten kan man ganska fritt både röra sig i skogarna och plocka vilda bär och svampar. Så gott som alla finländare idkar friluftsliv i naturen t.ex. genom att promenera, plocka bär eller svamp eller genom att jaga. Den vuxna befolkningen i Finland idkar friluftsliv i naturen ungefär 600 miljoner gånger per år. I Finland företar man per år över 14 miljoner naturresor som inkluderar övernattnings och antalet resdagar är under dessa resor sammanlagt 40 miljoner. Man har uppskattat att naturturismen genererar en fjärdedel av hela turismnäringens värdeökning.

I Finland växer det närmare 40 ätbara vilda bärsorter, varav 16 allmänt plockas till föda. Den årliga totala bärskörden uppskattas till 500–1 000 miljoner kilo, och man skulle kunna ta tillvara upptill 30–40 % av skörden. Under goda bårår plockas det ungefär 40 miljoner kilo lingon och blåbär och av andra bärsorter tillsammans ungefär 10 miljoner kilo. Största delen av

bären plockas för eget bruk. År 2007 plockades det ungefär 11 miljoner kilo vilda bär för handeln, vilket var dubbelt så mycket som året innan. Handelssvamp inköptes en femtedel mindre än året innan, 0,4 miljoner kilo. Inkomsterna från plockningen av bär och svamp steg med 17 % till 14 miljoner euro.

Det finns ungefär 300 000 registrerade jägare i Finland, varav dryga två tredjedelar jagade minst en gång under år 2007. År 2007 fälldes 63 000 älgar och 22 000 vitsvanshjortar. Den övervintrande älgstammen sjönk till ungefär 86 000 djur. Köttmängden från all hjortdjursjakt tillsammans minskade till 9,5 miljoner kilo, vilket stod för 89 % av allt viltbyte (10,6 miljoner kilo). Viltbytets, d.v.s. köttets och pälarnas, värde uppskattades till 63 miljoner euro.

Renskötseln är i norra Skandinavien en traditionell och egenartad näringsgren. Renskötselområdet i Finland täcker dryga en tredjedel av hela landarealen och renägarnas antal är cirka 5 000. Under hösten och vintern 2007 slaktades 103 000 renar, och köttproduktionen uppgick till 2,4 miljoner kilo och till ett värde av 13 miljoner euro. Renstammen efter slakt uppgick till ungefär 200 000 renar.

7 ARBETSKRAFTEN INOM SKOGSSEKTORN

Det rådde en positiv utveckling på den finska arbetsmarknaden under år 2007. I den finska ekonomin steg antalet sysselsatta med 2 % jämfört med år 2006 och arbetslöshetsgraden fortsatte att sjunka. Inom skogssektorn (d.v.s. skogsbruket och skogsindustrin tillsammans) sjönk antalet sysselsatta med ungefär 3 000 personer till allt som allt 86 400 personer år 2007. Detta motsvarar 3,5 % av den totala arbetskraften. År 2007 arbetade tre fjärdedelar (62 600 personer) av skogssektorns arbetskraft inom skogsindustrin och de övriga (23 800 personer) inom skogsbruket. Den genomsnittliga arbetslöshetsgraden inom hela skogssektorn sjönk till 4,3 %, och den var mycket lägre än medeltalet för hela ekonomin (6,9 %).

Skogssektorns roll i fråga om sysselsättningen har kontinuerligt minskat under flera decennier. I början av 1970-talet sysselsatte skogssektorn nästan 10 % av den totala arbetskraften. Största orsaken till nedgången är den snabba mekaniseringen av avverkningarna. Under de senaste åren har sysselsättningen inom skogsbruket stabiliserat sig till en nivå på cirka 24 000 personer. Den långvariga sjunkande trenden i fråga om skogsbrukets sysselsättning ser ut att ha

stannat av. T.ex. avverkningar av energivirke och diverse skogsvårdsarbeten har t.o.m. inneburit nya arbetsmöjligheter för skogsarbetarna.

År 2007 sjönk antalet sysselsatta inom skogsindustrin, till skillnad från skogsbruket, med 4 000 personer jämfört med år 2006. Nedgången skedde inom massa- och pappersindustrin, när igen antalet sysselsatta inom trävaruindustrin förblev på samma nivå som året innan. En del av den nedgående trenden, som uppskattas fortsätta under den närmaste framtiden, beror på stängningen av produktionsanläggningar och externaliseringen av vissa arbetsuppgifter. Inom trävaruindustrin har de små och medelstora företagen en betydande roll, speciellt inom glesbygden. Snickeriindustrin, som i främsta hand inriktat sig på hemmamarknaderna, har varit de senaste årens tillväxtbransch, och sysselsatte år 2007 redan mer än en fjärdedel av hela skogsindustrins arbetskraft. Trävaruindustrin sysselsatte år 2007 allt som allt 31 900 personer medan motsvarande antal inom massa- och pappersindustrin var 30 700 arbetstagare.

År 2008 steg den genomsnittliga nominella inkomsten för avverkningsarbete med 1 % till 11 euro i timmen. Den motsvarande jämförelsen för skogsindustrin gäller för år 2007. De nominella inkomsterna inom skogsindustrin steg något mindre än för den finska fabriksindustrin i medeltal. Löntagarnas medeltimlön inom trävaruindustrin var 14 euro och inom massa- och pappersindustrin 20 euro. Det förekom enbart sex arbetskonflikter inom massa- och pappersindustrin under år 2007.

År 2006 steg antalet arbetsolycksfall inom skogssektorn marginellt jämfört med året innan. Totalt inträffade 3 800 arbetsolycksfall inom skogssektorn, och mer än hälften av dessa inom trävaruindustrin. Mätt med olycksfallsfrekvensen så är trävaruindustrin den fjärde farligaste industribranschen i Finland.

8 VIRKESFÖRBRUKNING

År 2007 var virkesförbrukningen i Finland allt som allt 81,4 miljoner kubikmeter. Detta var den näst högsta virkesförbrukningen någonsin, och den var nästan lika stor som rekordförbrukningen som uppnåddes året innan. Över 90 % av detta virke, 75,4 miljoner kubikmeter, förbrukades av skogsindustrin. Ungefär 6,0 miljoner kubikmeter råvirke användes vid energiproduktionen i värme- och kraftverk samt i småskalig

uppvärmning av bostäder. Virkesförbrukningen i energiproduktionen presenteras mer ingående i det nya kapitlet Energi (kapitel 9).

Av skogsindustrins branscher konsumerade cellulosaindustrin mest råvirke, 31,9 miljoner kubikmeter (−0.5 milj. m³ jämfört med året innan). Den näst största virkesanvändaren var sågverksindustrin som uppnådde en virkesförbrukning på 28,0 miljoner kubikmeter (+0.6 milj. m³). Den ökade virkesförbrukningen i sågverken berodde på en hög efterfrågan på sågade varor. Detta ledde till att produktionen av sågade varor ökade med 2 % (se kapitel 10). Däremot sjönk produktionen av cellulosa med 2 % på grund av den minskade exporten av kemisk cellulosa. Överlag var den branschvisa virkesförbrukningen inom skogsindustrin på samma nivå som året innan.

Av de olika virkessortimenten förbrukades mest tallmassaved (16,7 milj. m³) och grantimmer (15,1 milj. m³).

Förbrukningen av talltimmer (+1,5 milj. m³) ökade mest jämfört med året innan. De höga exportpriserna på tall- och grantimmer ökade förbrukningen av barrtimmer. Förbrukningen av lövmassaved minskade med 1,5 milj. m³.

År 2007 var förbrukningen av importvirke 16,0 milj. m³, en minskning med 17 % jämfört med året innan. Detta var första gången sedan år 1997 som förbrukningen av importerat råvirke minskade. De största orsakerna till detta ansågs vara de svåra avverkningsförhållandena till följd av den milda vintern i Ryssland (den viktigaste utländska råvirkesleverantören) samt även de höjda tullavgifterna i Ryssland. Det viktigaste importsortimentet var lövmassaved (till största delen björk). Lövmassaveden stod för ungefär hälften av den totala användningen av importvirke.

Minskningen av importen av råvirke kompensades av den motsvarande ökningen av den inhemska råvirkesförbrukningen. År 2007 var skogsindustrins råvirkesförbrukning den högsta någonsin, 59,4 milj. m³. Förbrukningen av alla inhemska virkessortiment ökade förutom lövmassaved. Talltimmer ökade mest (+1,8 milj. m³), vilket berodde på hög efterfrågan och på höga exportpriser på sågvaror av tall.

Skogsindustrin använde förutom råvirke även 11,4 miljoner kubikmeter flis och sågspån, vilka uppstår som biprodukter inom såg- och fanerindustrin. Denna råvara förbrukades i huvudsak av den kemiska och mekaniska massaindustrin. Sågverksflis och sågspån stod för ungefär en femtedel av den totala

virkesförbrukningen för både den kemiska och mekaniska massaindustrin. Utöver detta så förbrukade pappers- och kartongindustrin år 2007 0,8 milj. ton returfiber som råmaterial (tabell 10.5). Förbrukningen av flis och sågspån för tillverkning av pellets var 0,7 milj. m³. Exporten av råvirke uppgick till 1,4 milj. m³.

9 ENERGI

Den totala energiförbrukningen i Finland uppgick år 2007 till 1 476 petajoule (PJ) (preliminära uppgifter). Förbrukningen var endast en procent mindre än året innan. Det varma klimatet år 2007 i Finland minskade behovet av uppvärmning, vilket ledde till en minskning i energiförbrukningen. Samtidigt minskade produktionen av kolkraftsbaserad elektricitet och ersattes av vattenbaserad elektricitet samt av importerad elektricitet från utlandet.

Den mest betydande energikällan år 2007 var oljeprodukterna, inkluderande även transportsektorns oljeförbrukning. Detta motsvarade ungefär en fjärdedel (361 PJ) av den totala energiförbrukningen. Jämfört med året innan ökade förbrukningen av torv (+12 PJ) och vattenkraft (+10 PJ) mest. Däremot minskade förbrukningen av kol (-25 PJ) och träbaserade bränslen (-14 PJ) mest.

År 2007 stod de träbaserade bränslena för en femtedel (295 PJ) av den totala energiförbrukningen i Finland. De träbaserade bränslena är den näst mest betydande källan av energi efter oljeprodukterna. Finland är ett av Europeiska unionens ledande länder i fråga om utnyttjandet av träenergi. När man sammanställer statistik så indelas de träbaserade bränslena i industriell avfallslut (till största delen svartlut från massaindustrin) och fasta träbränslen. De fasta träbränslena kan indelas i träbränslen som används vid värme- och kraftverk och i brännved som används i småhus (egnahemshus, lantgårdar och fritidshus).

Under år 2007 stod avfallsluten för mer än hälften av de träbaserade bränslena, 153 petajoule. Förbrukningen av fasta träbränslen uppgick till 137 petajoule, eller 19,2 miljoner m³. Av denna mängd använde värme- och kraftverken 89 petajoule eller 13 miljoner m³. Förbränningen av bark, som uppgick till 7,5 miljoner m³, var det största träbaserade bränslet. Uppvärmningsförbrukningen i småhus är för tillfället 48 petajoule eller 6,1 miljoner m³ trä.

Förbrukningen av träbaserade bränslen minskade med 14 petajoule eller 5 % jämfört med året innan. Minskningen skedde först och främst i värme- och kraftverken, var förbrukningen minskade med ungefär 2 miljoner m³ (-12 %) jämfört med förbrukningen året innan. Den huvudsakliga orsaken till minskningen berodde på sänkningen i utsläppspriserna i handeln av EU:s utsläppsrätter av växthusgas år 2007. Sänkningen ledde till att värme- och kraftverken kunde öka förbrukningen torv utan någon extra kostnad. Förbrukningen av avfallslut och även träförbrukningen i småhus var på ungefär samma nivå som året innan.

Värme- och kraftverken förbrukade 2,7 miljoner kubikmeter skogsflis år 2007, en minskning på 13 % jämfört med året innan. Tillsammans med skogsfliset som förbrukades i småhusen steg totalkonsumtionen till 3,0 fastkubikmeter. Finlands mål är att fram till år 2015 öka den årliga användningen av skogsflis till 8–12 miljoner kubikmeter.

10 SKOGSINDUSTRI

År 2007 förblev produktionen inom den finska skogsindustrin trots kapacitetsminskningar oförändrad jämfört med året innan. Sågvaruproduktionen ökade med 2 % till 12,5 miljoner kubikmeter, även om sågningen minskade mot slutet av året på grund av den sviktande marknadssituationen. Den inhemska förbrukningen av sågade varor (0,99 m³ per capita år 2007) var den högsta i världen. Fanerindustrins produktion (1,4 milj. m³) var en aning lägre än under rekordåret 2006.

Endast små förändringar skedde i massa- och pappersindustrins produktionsvolym. Däremot minskade produktionen av kemisk massa med 3 %. Papper och kartong tillverkades allt som allt 14,3 miljoner ton, vilket var 1 % mer än året innan. Av totalproduktionen var tidskrifts- och tidningspapprens andel nästan hälften. Produktionen av dessa var år 2007 cirka 6,8 miljoner ton, d.v.s. 1 % högre än föregående år. Produktionen av kartong överskred för första gången 3 miljoner ton (+3 %). Returfibern står för 5 % av den finska pappers- ja kartongindustrins råvarubehov. År 2007 insamlades 0,85 miljoner ton papper och kartong, vilket motsvarar 158 kilo per invånare. Insamlingsgraden var hög i internationell jämförelse, 66 %.

Ungefär hälften av de finska skogsföretagens omsättning härstammar från utländska produktionsenheter. Största delen av dessa är belägna inom

Europeiska unionen. År 2007 steg skogsindustrins inhemska omsättning med 3 % till 23,4 miljarder euro. Massa- och pappersindustrin stod för två tredjedelar av omsättningen. Skogsindustrins andel av hela verkstadsindustrins omsättning stannade på 16 %, när den i mitten av 1990-talet var som störst (25 %). Skogsindustrins inhemska investeringar steg med en femtedel till 0,9 miljarder euro, vilket var det högsta värdet sedan år 2001. Tre fjärdedelar av investeringarna gjordes i massa- och pappersindustrin.

År 2007 var skogsindustrins lönsamhetsutveckling tudelad. Trävaruindustrins lönsamhet förbättrades tack vare sågindustrins goda konjunktursituation, däremot försvagades massa- och pappersindustrins lönsamhet betydligt. Nedgången förklaras långt av de olika papperskvaliteternas dåliga prisutveckling och av kostnadsstegringarna. Driftsbidraget uppgick till allt som allt 1,4 miljarder euro, motsvarande 6 % av skogsindustrins inhemska omsättning.

År 2006 steg de finska växthusgasutsläppen till allt som allt 80,3 miljoner ton (CO₂ ekv.). Utsläppen överskred med 13 % det mål som överenskommit i Kyoto-protokollet, och var 16 % större än år 2005. Skogsindustrins bränslebaserade utsläpp år 2006 var 5,7 miljoner ton, vilket motsvarade 7 % av den totala utsläppsmängden.

II SKOGSINDUSTRINS UTRIKESHANDEL

Virkesimporten till Finland minskade till 18,2 miljoner fastkubikmeter på bark år 2007. Trots allt var importen den tredje största genom tiderna och mängden motsvarade en tredjedel av det virke som skogsindustrin anskaffade från de inhemska skogarna. Finland har under de senaste åren varit världens tredje största virkesimportör.

Även om 12,0 miljoner kubikmeter av importvirket härstammar från Ryssland, har Rysslands proportionella andel av importen minskat under hela 2000-talet. Näst och tredje mest virke importeras från Lettland (1,7 milj. m³) och Sverige (1,4 milj. m³). Virkesimporten från Sverige har ökat snabbt, medan Estlands roll som råvirkeskälla igen har minskat. De stegvisa höjningarna av de ryska exporttullarna har minskat andelen ryskt virke till två tredjedelar av importen och detta har inverkat på den finska virkesmarknaden. Om den sista planerade höjningen träder i kraft i början av år 2011 så räknar man med att importen av ryskt virke

till Finland upphör. De ryska tullavgifterna skulle stiga till minst 50 euro per kubikmeter och av de viktigaste virkessortimenten är det bara fliset som skulle förbli nästan tullfritt.

Det viktigaste virkessortimentet som importeras till Finland är björkmassaved, vars andel av virkesimporten år 2007 var en tredjedel (6,1 milj. m³). Flis (2,8 milj. m³) var det näst viktigaste virkessortimentet som importerades från utlandet. Totalt bestod importen av 2,8 miljoner kubikmeter timmer och 14,9 miljoner kubikmeter massaved (inkl. flis). Importen bestod till en allt större del av massaved. Importen av virke tryggar i första hand virkesförsörjningen för trämassaindustrin i östra Finland. År 2007 har realpriserna på importvirket stigit märkbart. Exporten av virke från Finland har varit liten.

År 2007 uppgick värdet på skogsindustrins export från Finland till 12,8 miljarder euro. Denna export stod för 19 % av värdet av Finlands totala varuexport (65,7 mrd. €). I internationell jämförelse var skogsindustrins andel hög, men den var den lägsta andelen någonsin i Finlands historia. Massa- och pappersindustrins produkter stod för 75 % av skogsindustriprodukternas exportvärde och trävaruindustrins produkter stod för resten. De viktigaste exportprodukterna var tidskriftspapper (3,2 mrd. €) och finpapper (2,1 mrd. €). Huvuddelen av skogsindustriprodukterna som producerades i Finland exporteras. Av pappersproduktionen år 2007 exporterades 93 %, av kartongen 86 %, av de sågade varorna 57 % och av faneren 88 %. För de sågade varorna betalades toppriser under år 2007, men priserna på papper och kartong har däremot sjunkit sakta allt sedan år 2001.

Finlands varuexport och även exporten av skogsindustriprodukter var mycket koncentrerad. Betraktar man de olika produktgrupperna så var exporten mest koncentrerad inom massa-, pappers- och kartongprodukterna, där de fem största företagen stod för 73 % av exporten.

Europeiska unionen (EU27) är det viktigaste marknadsområdet för de finska skogsindustriprodukterna. EU:s andel av skogsindustriprodukternas export var 64 %. Asiens andel var 11 %. Den viktigaste handelspartnern för de finska skogsindustriprodukterna var Tyskland. Exporten av skogsindustriprodukter till Tyskland uppgick till ett värde av 2,3 miljarder euro år 2007. Tysklands andel av skogsindustriprodukternas export var som förut, 18 %. Storbritannien var den näst viktigaste handelspartnern för den finska skogs-

industrin, med inköp på 1,4 miljarder euro och med en andel på 11 %.

Importen av skogsindustriprodukter är blygsam eftersom importen uppgick till ett värde av 1,6 miljarder euro. Värdet av importen av skogsindustriprodukter steg dock med 14 % jämfört med året innan. De viktigaste produktgrupperna var förädlad papper och förädlad kartong (0,3 mrd. €). En fjärdedel av de importerade skogsindustriprodukterna härstammade från Sverige.

Statistiken över skogsindustrins utrikeshandel baserar sig på utrikeshandelsinformation som insamlas av Tullstyrelsen i Finland.

12 SKOGSSEKTORN I NATIONALEKONOMIN

Under år 2007 fortsatte nationalekonomin att växa snabbt. Bruttonationalprodukten till nominellt värde steg med över 8 % till 180 miljarder euro. Högkonjunktur rådde även inom skogsbruket och värdeökningen steg med 38 % till 3,7 mrd. euro. De största orsakerna till ökningen var de ökade avverkningsvolymerna och höjningen av virkespriserna. Även trävaruindustrin gjorde gott ifrån sig och värdeökningen var 14 %. För den mest betydande branschen inom skogssektorn, massa- och pappersindustrin, fortsatte tiderna att vara hårda. Värdeökningen var negativ och sjönk med 6 % till 3,8 mrd. euro.

Skogsbrukets, trävaruindustrins och massa- och pappersindustrins gemensamma andel av nationalproduktens värdeökning var ännu i slutet på 1970-talet dryga 10 %. Även om skogssektorns värdeökning år 2007 (9 mrd. € till gängse pris) reellt var ungefär 1,7 gånger högre än för 30 år sedan, så var dess andel av alla branschens totala värdeökning 5,9 %. De största orsakerna till att andelen minskat är att industrins struktur blivit mångsidigare samt tillväxten speciellt inom elektronik- och metallindustrin. Pappersindustriprodukternas dåliga prisutveckling har under 2000-talet även varit en orsak till att andelen minskat även mer. I fråga om utrikeshandeln är den finska skogssektorn fortfarande en central exportör. Skogssektorns bruttoandel av den totala varuexporten och exporten av tjänster var 18 % och nettoandelen var 22 % år 2005.

Privatskogsbrukets nominella försäljningsintäkter ökade år 2007 med mer än 50 % till 2,1 miljarder euro. De sammanlagda bruttoförsäljningsintäkterna för alla ägargrupper steg med 46 % till allt som allt 2,5

miljarder euro. De totala investeringarna i virkesproduktionen var 266 miljoner euro, varav 188 miljoner euro investerades i privatskogarna. Privatskogarnas rörelseresultat ökade till 136 euro per hektar, vilket var 30 euro högre än under den föregående tioårsperioden i medeltal. De starkt stigande rotpriserna, som nådde sin kulmen under sommaren 2007, höjde virkesproduktionens avkastning till 26 %.

13 INTERNATIONELL SKOGSSTATISTIK

FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) publicerade år 2006 de senaste uppgifterna från inventeringen om skogsresurserna i världen (Global Forest Resources Assessment 2005 – FRA 2005). Enligt dessa uppgifter finns det globalt 4 miljarder hektar skog, motsvarande 30 % av markytan. De största skogsarealerna finns i Ryssland, Brasilien och Kanada, som tillsammans står för 40 % av världens skogsareal. Den totala virkesvolymen på bark i världens skogar är 434 miljarder kubikmeter, varav en tredjedel finns i Latinamerika. Det största virkesförrådet finns i Brasilien, var virkesvolymen uppskattades vara ungefär 81 miljarder kubikmeter. Virkesvolymen i Europa var 109 miljarder kubikmeter, varav 80 miljarder fanns i Ryssland. Europeiska Unionens skogsareal växte år 2007 när Bulgarien ja Rumänien blev medlemmar av unionen. Skogsarealen är nu 156 miljoner hektar och virkesvolymen 23 miljarder kubikmeter.

Ungefär 5 % eller 47 miljoner hektar av Europas skogar är för tillfället skyddade. De skyddade skogarna är indelade enligt MCPFE (Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe) - klassificeringen i fyra olika klasser. 27 % av de skyddade arealerna finns inom den Europeiska Unionen. Detta motsvarar 18 % av unionens skogsmarksareal. Av EU-länderna har Tyskland mest skyddade skogar, allt som allt nästan 8 miljoner hektar, d.v.s. 70 % av skogsmarksarealen. Inom Europa är det Ryssland som har de största skyddade arealerna, tillsammans 16 miljoner hektar.

År 2006 avverkades 3,5 miljarder kubikmeter råvirke i världen och sågvaruproduktionen var 425 miljoner kubikmeter. Jämfört med året innan minskade avverkningarna av råvirke något och sågvaruproduktionen ökade med ungefär 1 %. Produktionen av träskivor fortsatte att öka och nådde upp till 260 miljoner kubikmeter år 2006. Mängden var 5 % högre än året innan. Produktionen av papper och kartong, 365 miljoner ton, var 2 % större än året innan.

Europeiska unionen är en betydande producent av råvirke och skogsindustriprodukter. EU:s råvirkesproduktion var år 2007 allt som allt 467 miljoner kubikmeter. Mängden var endast något mindre än produktionen i USA. En fjärdedel av världsproduktionen av sågvaror, 115 miljoner kubikmeter år 2007, producerades inom EU. EU var även världens största producent av träskivor samt papper och kartong. År

2007 var produktionen av träskivor inom EU 66,8 miljoner kubikmeter och produktionen av papper och kartong 102 miljoner ton.

Skogssektorn sysselsatte år 2006 13,8 miljoner personer i hela världen, vilket motsvarar en andel på 0,4 % av alla sysselsatta. Av hela världens bruttonationalprodukt producerade skogssektorn endast 1 %.